

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a :

Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

Pe unu anu 14 fr.. pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU :

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl. v. a.

Corespondentiele sè se adreseze Redactiunei
„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Èr banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.

Abnegatiunea in viéti'a publica.

II.

Este un'a din cele mai frumoase dorintie: a fi omu invetiatu si prin rezultatele invetiaturii si cugetării profunde a deveni omu de valóre in societate

Precum esista avere si capitale materiale: tocma asia esista si avere si capitale intelectualuale. Dar precum la adunarea averiloru si capitaluloru materiale se cere multa munca si abnegatiune: tocma asia, ba chiar in mesura multu mai mare se cere dela omulu, carele voiesce a-se imbogati intelectualminte.

Analisandu capitalulu intelectualu alu unni omu, deosebimu intr'ensulu doue párti, si anume: O parte din acestu capitalu o formèza cunoscintiele ce le avem, si pre cari ni-le amu cascigatu dupa studiu indelungu din carte si din esperiintiele vietii, — èr a dou'a parte o formèza modulu, cum stim se aplicam aceste cunoscintie in imprejurările vietii. Cunostintiele, de cari dispunem formèza partea materiala, èr modulu, cum scim cugetá, si, respective aplicá aceste cunoscintie, formèza partea formalá a inteligentiei nóstre. Si intelectualminte desvoltatu este numai omulu, carele posede in mesura necesara cunoscintiele, de cari are trebuintia, si la carele in mesur'a cunoscintieloru materiale este desvoltata si puterea cugetatória.

Cá se aiba cinev'a unu capitalu de cunoscintie materiale, trebue se cetésca multu, si se observe multu; èr cá se póta cugetá repede si bine, se recere, cá se cugete multu. Pentru amendone aceste bunuri, cari facu din omu aceea ce trebue se fia elu, se recere lucru multu si multa abnegatiune.

Nu póte fi omu invetiatu cine n'are pacientia se invetie din scóla si din viétia; si nu póte fi si nu póte deveni omu cu cugetare si cu judecata omulu, carele nu se deprinde, cá in totu ceea ce face, si in totu ce intreprinde, sè se consulte, si sè se decida, precum i-dictéza cunoscintiele, de cari dispune. Acést'a este ceea ce se numesce a-te stepani si a-te conduce, precum ti-dictéza mintea.

Numai omulu, carele posede aceste doue bunuri intelectuale este capace a cuprinde imprejurările si situatiunea, in carea se gasesce, si póte trai si lucrá nimeritu standu pre picioarele sale; si numai unu astfelu de omu este in stare a intielege pre altii si a adoptá pareri si judecàti de ale altor'a, pre cari le afla de mai bune, precum si insusi a capacítá si a convinge pre altii.

Nici invetiatur'a, nici cugetarea, nici puterea de a convinge pre altii cu argumentele puternice ale nóstre, si nici aplecarea de a adoptá judecàtile si parerile altor'a, daca le aflamu, ca sunt mai bune decât ale nóstre nu le moscenim nici dela parinti, nici dela neamuri, nici dela binevoitori.

Ele trebuiescu cascigate prin munca si sudóre.

Cine vrea se scie multe, si se esceleze prin sciintia, trebue sè se inchida in casa, se cetésca multu, si se scie, se-si aléga, ce se cetésca, apoi se iésa in lume, cá se véda, si se observe multe. Apoi abnegatiunea consista intru a abdice de comoditate si a-te feri de a petrece timpulu in vorbe si in facu nimic'a, — si si mai multu de a-te abtienes de a petrece timpulu celu scumpu in lupte sterile de vorbe pentru fleacuri personale.

Despre Napoleon celu mare se scie, ca inca pre cand era in institutulul militarul, in carele si-a facutu educatiunea, ca cetea diu'a si nóptea studii militare, si pre cand colegii sei mergeau la preumblare si la petrecere, densulu remanea acasa, si continuu cugetá, si combiná, cum se asieze, cá fiitoriu generalu, soldatii in batalia, cá se póta birui pre inimicu. Si combinàrile lui de teneru, si profund'a lui cugetare de barbatu l'a facut se fia celu mai mare generalu, care a trait pana acum pre acestu pamentu.

Dar ómeni cá Napoleon celu mare a fost numai unulu pana acum, ni-se va poté dice. Si cu a-deverat asia este.

Dar invetiatorinlu nostru celu dantaiu si celu din urma nu este elu óre unu generalu pusu de bi-

serica, se conduca fițorele generatiuni in ale spiritalui, in ale vietii morale si in ale economiei poporului, astfelu, cá biruitorie, se iésa, si se tréca viitoriele generatiuni din lupt'a cea grea a vietii si din cris'a economica, prin carea trecemu? Dar alaturea cu invetiatoriu nu este unu astfelu de generalu preotulu, si fiecare inteligentu alu nostru?

Noi asia credem, ca dá, pana cand toti traim dela poporu, si pana cand pre toti ne sustiene poporulu, cá se aiba cine se-lu invetie si povetiuésca.

Va se dica cine voiesce cunoscintie, cine doresece spiritu si minte se insiéla pre sene, si insiéla lumea, carei'a servosce, daca nu staruiesce dilnicu sè se imbrace totu cu mai multa abnegatiune intru cascigarea si inmultirea cunoscintieloru si intru intarirea intru puterea de a combiná si cugetá.

Alu treilea bunu, dupa care se lupta omulu in viétia, este dorinti'a dupa o buna stare morala, dupa o inima liniscita, — seau precum o numesce romanulu, dupa o inima buna.

Cand are omulu acésta inima buna?

Cand este multiemitu cu starea si sórtea s'a, cand consciinti'a nu-i este apesata de pecate, si cand are la activ'a s'a fapte, cari lu-multiemescu pre densulu si cari tot de odata dan dovedi de óre-care vrednicia, — cand póte dice in tot momentulu, ca am facut tot ceea ce am potut intre imprejurárele si in situatiunea, in carea m'am aflat.

Inim'a buna este celu mai mare capitalu, este capitalulu moralu alu omului. Inim'a buna este resultatulu unui lungu lantiu de fapte si alu unui modu de viétia conform legii Domnului.

Si daca in vre o directiune se cere abnegatiune, apoi cea mai multa abnegatiune se cere, atunci, cand voim si starnim a-ne aduná acestu capitalu moralu.

* * *

„Nimicu bunu nu se póte realizá in acésta lume fara multa lepadare de sene, fara multa abnegatiune,“ am disu la inceputulu acestui articlu alu nostru. Si contrariu titlului, sub carele scriem, am vorbitu pana acum mai multu, decât ce dóra ar fi fost trebuintia, despre abnegatiune in vieti'a privata a omului. O am facutu acésta din motivulu, ca viéti'a privata a ómeniloru, cari compunu o corporatiune, se oglindéza pasu de pasu si in viéti'a publica a loru.

Era odata intr'unu sinodu parochialu verb'a, cá sè se aléga unu epitropu, si pentru ca epitropii administréza banii biserice, nu arare ori se intempla, ca se cam batu dupa acésta slujba tocm'a ómenii, cari nu pré au banii loru. Inainte de ce s'ar fi deschisu sinodulu parochialu, alegetorii au tienut o conferintia, cá sè se intieléga asupra persóneloru alegende. Unii au propusu sè se aléga de epitropu N. ca este bunu, ca este harnicu, multi dintre alegatori diceau, ca este bunu, fórte bunu. Intr'unu tardiu se scóla unu omu betranu, si dice, d'apoi ómeni buni,

si eu asi dice, ca N. este bunu de epitropu, dar ve rogu, se ganditi la unu lucru, si anume: cum va poté ingrijí N. banii bisericii, cand elu n'a sciutu, si nu scie, se-si ingrijésca banii lui? Si alegetorii au recunoscutu, ca mosiulu are dreptate, si au alesu de epitropu pre altulu, carele a datu dovedi in cas'a si economi'a s'a, ca scie umblá cu banii, si cu averea, nu-ii imputienéza, ci ii-inmultiesce.

O fi, ori n'o fi, dar in viéti'a nóstra publica bisericeasca adese ori se cam intempla, se nu pré vedi vadindu-se in totu loculu multa din acésta abnegatiune.

Ca voim noi se facem prin biserica?

Neaperat voim a ridicá poporulu prin cultura si omenia. Si cei cari voim si staruim pentru realizarea acestei sublime lucrári, suntem multi, suntem toti cei cari compunem acésta santa corporatiune. Toti facem ceea ce putem pentru inaintarea scopuriloru mari ale biserice. Si daca nu ne succedu tóte, nu se póte, cá se nu fia vre unu cusuru in lucrarea nóstra, nu se póte, cá se nu ne lipsésca cev'a; ér acésta lipsa nu este alt'a, decât lipsa de abnegatiune.

Din viéti'a economica a poporului nostru.

VII.

Suntem plugari si poporu de plugari. Si plugariu numai atunci este cu gandulu pre cale buna, daca diu'a si nóptea gandesce, cum se si inmultiésca pamentulu, si cum se adaoge totu mai multa pamentu langa pamentulu moscenitu dela tata seu.

Si daca vorbindu de propunerea religiunei, am disu, si am pretiusu dela invetiatoriu: „*a imprimá adencu in inim'a generatiuniloru viitorie, ca pamentulu stremosiescu este uniculu nostru capitalu nationalu, si ca nu cinstesce pre tatalu seu si pre mum'a s'a, nu cinstesce pre Ddieu omulu, ccrele instréinéza pamentulu si mosii'a mostenita dela parintií sei.*“ — totu astfelu pretindem dela magistralu poporului se procéda si in propunerea celorlalte obiecte de invetiementu.

Vorbim de asta data despre scrisu si cetitu.

Serisulu si cetitulu l'au invetiatu si propusu scólele nóstre elementarie, de cand ele esista. Si noi am constatatutu totu deun'a cu bucuria, ca in pàrtile nóstre sunt cei mai multi sciutori de carte in poporu.

Cum va fi de róndu inse pana acum celu putien acésta sciintia de carte, nu s'a pré doveditu in ale economiei poporului atât de puternica, precum in adeveru trebue se fia dupa puterea, ce trebue se-o aiba asupra omului cartea.

Cine a observatu si studiiatu viéti'a si misicarea economica a poporului nostru, s'a potut convinge, ca daca a fost verb'a de a perde pamentulu stremosiescu, — toema asia l'a perdut plugariulu cu carte, cá si celu fara de carte; ér cand a fost verb'a, cá sè se

adauge la pamentulu stremosiescu, — tocma asia a adaosu si plugariulu fara de carte cá si celu cu carte.

Pana acum celu putien in casnicia si in afacerile economiei nu s'a doveditu superioru plugariulu cu carte celui fara de carte.

Pentru ce ?

Pentru o suta si o mii de princini. Intre acestea cea dantain si cea mai mare este, ca atunci cand prunculu a invetiati se scrie, si se cetésca, — trebuinti'a omului de a sci se scria, si se cetésca, nu s'a adusu in legatura cu viéti'a economica a plugariului, si nu i-s'a imprimatu in inima, ca cine scie ceti si scrie, trebue se fia mai bunu plugariu, decât celu ce nu scie scrie.

Si ca acést'a asia este intre cele multe, pre cari le am putut noi observá pana acum, vom citá unu esemplu.

Cine a trecutu prin satele nóstre, a putut se observeze, ca in gradinile plugariloru nostri cam sunt pré multe burueni, sciru, loboda, cucuta si altele, — legume inse mai putiene. Si in privinti'a frumsetii gradiniloru nu este nici cea mai mica deosebire intre gradin'a plugariului cu carte si a celui fara de carte, macar ca dupa credinti'a nóstra ar poté se fia.

Dlu invetiatoriu Nicolau Avram din Totvaradi'a dóra uniculu specialistu in ale gradinariei si legumarii in pàrtile nóstre, a avutu frumós'a ideia a serie o carte „despre legume,” carte scrisa anume pentru poporu. A tiparitu acésta carte de neaperata trebuinti'a pentru cas'a fiecarui plugariu in 1000 de esemplarie, — dar pre cât scim noi din acésta trebuinti'osa carte n'a putut vinde in 8 ani de dile nici macar atâtea esemplarie, cá se póta acoperi spesele tipariului.

Cartea „despre legume” o mananca prafulu, ér gradinele plugariloru nostri carturari si necarturari in multe pàrti le mananca buruenile.

Pentru ce ?

D'apoi mai scim si noi pentru ce ! De buna seama, pentru ca noi, cei mai invetiati, invetiatori, preoti si ineligenti, nu-i vom fi dat acestei trebuinti'ose càrti importanti'a, pre carea ea o merita.

Si plugariulu nostru nu va fi invetiatu carte si scrisóre, cá se cetésca si o carte, care tractéza despre „legume.”

Inainte vreme plugariulu carturariu cetea psaltirea si ceaslovulu, si invetiá multe plugariulu, carele cetea aceste càrti, invetiá fric'a lui Ddiu si omenia ; dar acum, asia se vede, ca si acestu soi de cetania a cam esit din moda.

Totu ceea ce cetesce plugariulu nostra astadi se reduce la câte unu calindariu, si din cand in cand mai cetesce si câte unu jurnal. Dar gradin'a si a celui care cetesce si a celui care nu cetesce tot plantata cu buraieni remane, — si pamentulu, cand este vorb'a se-lu pérda, tot asia lu-perde si celu care cetesce si celu care nu cetesce.

Mare taina si minune are se mai fia si acést'a !

Dar este cam asia, de buna seama pentru ca in scóla nu s'a imprimat fostului elevu trebuinti'a de a ceti càrti bune de seam'a lui, ér in viéti'a noi cei ce scriem, nu i-am scrisu càrti de acestea ; si din cele ce a cetit, s'au putut se strebata si câte unu feliu de cetania, din careà, se cam intempla câte odata, cá se nu afe alta invetiatura, decât pré multu din aceea cum se lauda, seau se vatama domni unii pre altii. Apoi cu scrisórea inca nu o-am patit multu mai bine. Multi dintre plugarii, cari sciu scrie, scriu din cand in cand câte o instantia asupra preotului, seau a invetiatorului, mai subscriu apoi si câte unu cambiu, ba avem plugari, cari invetiati de cât unu domnisoru dela orasiu, scriu si corespondentie prin jurnale, dar gradin'a corespondentului se cam intempla, se remana totu góla de legume.

Càti plugari de ai nostri vor fi inse, cari se-si scrie, si se-si insemneze imprejuràrile si schimbàrile economice, cá in totu momentulu se póte sci, cum sta, ce are, si ce-i lipsesce ?

Pentru aceea invéti'a omulu scrisóre, cá se scie se-si insemneze ceea ce i-se intempla, dar nu póte se tiena minte, Plugariulu cu carte trebue se-si aiba tot deun'a insemnatu, cât i-a roditu pamentulu, cât a vendutu din rodu, cand a cumperat cutare pament, si cu cáta suma, cand a luat bani imprumut, si cand a imprumutat elu bani dela altii, si alte lucruri, trebuinti'ose pentru cá in fiecare momentu se fia in stare a-si face *bilantiulu seu economicu, cá se véda, si se-se convinga din acelu bilantiu, daca a adausu, seau a perdat din averea strmosiésca.*

In doue forme vom poté deci face cá sciinti'a cetitului se fia de folosu plugariului nostru pentru sustinerea si inmultirea pamentului stremosiescu, si anume : daca in scóla lu-vom deprinde, cá totu ceea ce cetesce, se cetésca la intielesu, si se invetie lucruri, de cari densulu are trebuintie, si cari lu-edifica ; si pre langa acést'a i-vom imprimá placerea si trebuinti'a de a ceti in tóta viéti'a spre a-si inmultí averea s'a spirituala si daca esindu din scóla, i-vom dá in mana ast-feliu de càrti.

Cu scrisórea lu-vom deprinde din scóla, si-i vom imprimá in inima trebuinti'a de a-si insemná lucrurile, pre cari trebue se-le scim, ca se nu le uitamu, ci totdeun'a se-le putem ceti din scrisórea nóstra.

Epistolele parochului betranu.

II.

Iubite Nepóte ! — Din capulu locului vinu a-ti marturisi cá asteptu cu nerabdare diu'a de 26 a lunei acestei'a. — Nu suntemu in dieces'a Caransebesiului, dar sèmtu óre-cum, cá cei deacolo suntu frati buni cu noi, prin urmare ne bucuràm de bucuri'a lor, si ne intristàm, candu ii-am sci ne-

cajiti. Ne-am dusu la ei, candu serbara jubileulu de 50 de ani a preotiei bunului loru Archiereu, cá se-ii vedemu, cum sciu ei pretiul vrednicieile binefactoriloru sei fruntasi, si serbatórea loru a fostu si serbatórea nóstra; ne-am grabitu la ei, candu asiediara spre odihna vecinica osamintele nemuritoriului Archiereu, carele — abuna-óra cá patriarchii din legea vechia — a sciutu aduná impregiurulu seu pre toti fiii sei sufltesci, si suspinele si tênguirile loru au storsu lacrimi si din ochii nostrii; precum la timpulu seu impreana ne-am bucuratu, astfelu si asupra intristarii fratiesce ne-am impartitu. — Dar fratii nostrii din Caransebesiu pe Duminec'a a cinci'a din paresimi sunt chiamati la unu lucru mare: se-si aléga adeca nou archiereu in loculu celui mutatu dela ei; se-si puna in fruntea bisericei loru unu barbatu vrednicu, carele cu mana tare si cu bratiu inaltu se scia, si se póta povetini poporulu catra fericire si mentuire; se-si afle de povetiunitoriu in loculu lui Moise celui d'antâiu pre unu Isus-Navi, barbatu vrednicu, intieptu, cu mare védia naintea poporului si iubitu naintea lui Dumnedieu.

Acest'a e lucrulu mare, pre carele fratii din Caransebesiu au se-lu implinésca la 26 l. c.

A loru e detorinti'a, a loru e si dreptulu d'a alege, pentru aceea nu ni se cade a ne amestecá in drepturile altor'a, si deci numai din departe privimu: cum socotescu fratii nostrii se ispravésca lucrulu acest'a astfelu, cá densiloru se le fia spre folosu, nóue spre mangaiere si intregi nostre bisericei spre fala si marire.

Intr'adever! fratii dela Caransebesiu trebue bine sè se imbarbateze, déca voiescu se aiba folosu dela alegerea, ce li stá nainte. — Insusi candidatii se voru luá bine de séma, de ce lucru mare se apuca. — Voru cugetá la faptele Adormitului, la vrednicieile celoru din viétia, si nu se voru hotari se pasiésca, déca cumva s'ar aflá, cá n'ar potea suportá greutátile, dupa-cum se cade a le suportá spre binele bisericei. Starea unui Archiereu romanu gr.-or. nu e astadi aceea ce erá mai dedemultu a Episcopiloru serbi spre pilda. Câte se poftescu astadi dela unu Archiereu in susu si in josu! Câti stropescu in elu pana traiesce, pentrucá — bagséma — asia e lumea de astadi: numai dupa mórte te cinstesce. — Póte cá asia e mai bine, celu putien cinstea dupa mórte tiene mai multu, decât cea din viétia.

Dar se ne întórcemu éراسي la diu'a de 26 Martiu. — Eu, Iubite Nepóte! sum mai curiosu decât multi, cari póte se cam nadaiescu, cá cine va fi alesu. — Redactorii dela gazetele, cari nu sunt de legea nóstra au si anumitu vr'o câteva persóne, ai nostrii redactori apoi s'au datu in vorbe cu ei, si pe acósta cale am aflatu cá cine sunt persónele, cari tindu la cárj'a eppésca din Caransebesiu. Redactorii de legea nóstra, ce e dreptu, n'a anumitu nici pre unulu cu numele, care ar fi mai buuu, de cât altulu, si

bine au facutu — pentru cá toti sunt buni; redactorii cari nu sunt de legea nóstra au anumitu dupa priceperea loru si persóne. Fratii din Caransebesiu au naintea loru mai multi candidati, toti sunt barbati invetiati si harnici; toti au dreptu a tinde la cárj'a archierésca; biseric'a nóstra si-póte maguli sie-si, cá la vreme de lipsa — stá inainte cu astfelu de fectie sfintite, cari ni facu cinste naintea altoru biserici Dar dintre cei multi candidati numai unulu póte cuprinde scaunulu vacantu din Caransebesiu. Eu asi vré, cá acelu unulu se fia harnicu si de virtute si de invetiatura, se aiba iutieleptiunea betraniloru, taria barbatésca, fapte frumoése, dedatu a operá binele poporului romanu ortodoxu, se nu-i fia rusine de datinele nóstre crestinesci si bisericesci, ba se le sustiena si se le ocrotésca pentru viitorime, se cunósea insusirile turmei si se o pastorésca mai multu dupa indreptările evangheliei decât din cancelaria, dela més'a verde, cáci de acolo nu se potu sei greutátile ce pórtá preotii nici lipsele poporului.

Poftescu fratiloru die Caransebesiu se-si arunce sortile pre celu mai vrednicu dintre candidati; dar le dorescu si aceea, cá se fie intr'o parere, pentrucá mare deschilinire intr'o alegere cu tót voturile, si intr'o alegere cu voturi imprastiate. Si voru poté fi usioru intr'o parere, déca voru avé naintea loru numai binele bisericei, si daca voru gandi la greutátile prin cari trece astadi biseric'a nóstra.

Ai bunetate Iubite Nepóte! scrie-mi ceva despre cele-ce ai fi auditu in privinti'a alegerei din Caransebesiu, cá se nu me visezu totu cu candidati de episcopu.

Primulu sinodu parochialu alu comunei Sat-Chinezu

s'a tienutu, precum ne scrie corespondentulu nostru din acele párti la 26 Februaru a. c.

Presedintele sinodului, venerabilulu parinte Alecsandru Cretianescu, in discursulu de deschidere a constatat, ca dupa grele lupte romanii din Sat-Chinezu au intratu in corpulu ierarchiei romane, si au solvitu tóte pretensiunile serbiloru.

Sinodulu parochialu luandu cu multiamire actu de succesele obtienute, si anume despre efeptuit'a despartire, despre escontentarea serbiloru, si amintindu cu pietate numele zelosiloru parochiani, cari s'au distinsu in lupt'a pentru despartirea ierarchica: P. Augustin Jiv'a Ungureanu etc. a decisu in unanimitate a inmanuá Pré Santiei Sale, parintelui Episcopu alu Aradului *Ioanu Metianu*, cá vicepresidentului delegatiunei congressuale pentru despartirea ierarchiea, prin o deputatiune de trei membri urmatóri'a adresa:

„Pré Santite Parinte Episcopu! Ilustrissime Domnule Vice-Presedinte! Acum, cand ne vedemu definitivu scosi din ierarchi'a straina si lipiti de sinulu

iubitei si iubitoarei mame adeverate, catra carea diece-nii intregi priviamu cu doru de mangaiere, ne sim-timu cá si de nou nascuti.

Pepturile nóstre sunt pline de bucuria; credin-tia si sperantia noua ne nutresce, poterile ni sunt recreate, ér ochii inaltiandu-ni-i spre ceriu, dicemu: **Multiamimu Tie, Prébunule Dóme!** Inse in aceste momente fericite ne aducemu aminte si de acei lumi-nati factori si barbati ai santei nóstre biserici, cari au lucratu si ostenitu si pentru noi, cá si pentru in-trég'a Metropolia drept-credintiósá romana, ér între acesti'a sunt si d'acei'a, cari fie cu fapt'a, fie cu sfa-tulu loru, ne au ajutatu cu, séu fara scirea nóstra. Scim dara cà, dupa Dumnedieu, avem a le multiamí si acestor'a. Eroulu adevratu pe acestu sublimu te-renu de activitate bisericescu-nationalu este in prim'a linia venerat'a **Delegatiune congressuala**, presidiata astadi de Escelenti'a S'a Inaltu Pré San-títulu Domnu Archiepiscopu si Metropolitu romanu, **Miron Romanulu**, ér in activitatea s'a condusa de zelulu si activitatea neadormita si recunoscuta a **Pré Santiei Vóstre**, cá Vice-Presiedinte.

Ve rogám dar in tóta umilinti'a, Pré Santite Parinte, cá se descoperiti veneratei Delegatiuni con-gressuale profund'a nóstra recunoscintia fiésca, cu a-dausulu cà pentru membrii decedati ai Delegatiunei vom celebrá parastase intru odichn'a nobileloru loru suflete, ér pentru cei vii vom inaltia la ceriu roga-tiuni spre a le lungi firulu vietii si a-i binecuventá cu tóte bunatátile sale. Mai departe Ve rogám, Pré Santite Parinte, se luati la inalta cunoscintia, cumca conscii suntem de deosebitulu meritu ce-lu aveti in cauza Ilustritatea Vóstra si pentru carele Vi espri-mámu deosebitele si profundele nóstre multiamite. — Sinedulu parochialu straordinariu gr.-orientalu romanu din **Chinezú**, in siedinti'a sa tienuta in 26. Fe-bruariu 1889. — Ca profunda veneratiune: **Alecsan-dru Creciunescu**, m. p. presiedinte. **Stefanu Onu**, m. p. notariu.“

Caus'a scolaria

inaintea comisiunei comerci deputatiloru din Budapest'a.

Ioi'a trecuta s'a intrunit comisiunea scolastica a camerii deputatiloru din Budapest'a, si s'a ocupatu de reportulu dlui ministru de instructiune publica despre starea si progresulu instructiunei in scólele elementarie in decursulu anului scolasticu 1887/8. Reportoriulu comisiunei a constatat, ca in 1000 de scóle se propunu cu bunu succesu tóte obiectele de invetiamentu, ér in 5300 sporiulu scóleloru este fórte nensemnatu. In privinti'a trebuintieloru si lipseloru scólei reportoriulu a constatat, ca ar mai fi trebuintia inea de 4700 sale de invetiamentu (de presente sunt in tóta tíer'a 24,000 de sale de invetiamentu,) 5600 de scóle nu sunt prevedinte cu recvisitele trebuintióse, apoi ca desi Ungari'a este tíera agricola, — totusi

abia in jumetate din scólele elementarie se invétia economi'a si gradinaritul; de asemenea mai bine de jumetate din scólele elementarie, nu sunt prevediute cu instrumente de gimnastica.

Scóle po orale superióre sunt in tóta tíer'a 237, a caror intretienere consta pre fiecare anu unu mi-lionu si jumetate de florini. Aceste scóle sunt réu cercetate de elevi. Numerulu eleviloru, cari frecuen-téza scólele superióre elementarie este abia de 2700 scolari.

Cá unu tristu sintomu in privinti'a mersului in-structiunii s'a constatat, ca dintre pruncii obligati a cercetá scól'a elementara, aprópe o jumetate de mi-lionu nu o cercetéza, si sunt lipsiti de ori-ce instruc-tiune. Cá mijlocu pentru ameliorarea instructiunei co-misiunea propune a-se aplicá mai rigorosu dispuetiu-nile legii scolarie si a-se pedepsi parintii, cari nu-sí tramitu pruncii la scóla.

Facia de acésta propunere uuu jurnalulu din capi-tala constata, ca daca scól'a nu este cercetata de aprópe o jumetate de milionu de prunci, caus'a este: seraci'a poporatiunei, salariile cele mici invetiatoresci si mai cu seama pruncii, ai caroru parinti locuiescu afara de comune pre la puste si in asia numitele sa-lasie, si cari nu pota frecuentá scól'a.

Desi scaderile enumerate si constatate prin co-misiune sunt multe si mari, — totusi instructiunea in scólele elementarie a facutu in timpulu din urma progrese fórte insemnate.

Reservandu-ne a vorbí mai pre largu despre acésta tema cu ocaziunea debateriloru din dieta, — amintimu aici, cá unu faptu imbucuratori, judecat'a dlui inspectoru scolariu, alu comitatului Aradului, ca-rele a cercetatu scólele nóstre confessionale in tim-pulu din urma in pàrtile Halmagiului. Densulu ne-a spus, ca considerandu imprejuràrile cele grele mate-riale ale poporului din acele pàrti a constatat in tóte scólele, pre cari le-a cercetatu, progresu.

Predic'a de pe munte a Mântuitorului.

(Mat. cap. 5—7, 29.)

(dupa Dr. A. Bisping.)

(Continuare.)

Pe timpulu lui Christosu inse Fariseii cei ce se mândreau atât'a cu strens'a observare a legii, nu luan cá pemn vestmentulu celu de deasupra adeca supravestmen-tulu, ci celu de desubtu, crediendu seau voindu se faca pre altii se créda, ca nu vatama legea, carea erá data pentru aperarea saraciloru. Deci la acésta apucatura si esplicare resucita a legii tientesce Christosu prin cuvintele versului acestui'a. Elu nu voiesce se dica decât, cà cre-stinulu mai bucérosu se dea ceva lucru de valóre din ale sale, decât sè se certe cu fratele seu pre la judecati pentrucá astfel de certe amarescu si otierescu spiritule in mesura si mai mare. — Vers. 41. Esempululu alu treilea se referesce la prestarea unui servitiu. „Si dete-va silí cinev'a se mergi o mila, mergi cu elu dóue.“ — In Persi'a purtau curierii statului (an-garii) in semnu de dirigatoria s'a unu cutitu mare, (han-

giar) si aveau dreptulu de a constrange, de a necesită pre ori cine in cale, ca se-i insotiesca, sau se li fie calaus, sau se li deie vit'a de calarit. De aici se trage si insemnarea cuventului (trecutu din limb'a persésca in cea grecésca): „angarevein,“ angariare, de a constrange pre altulu se mérga dimpreuna; care espreiune se afla si in versulu de fatia. — O mila romana facea optu stadii, sau o mie de pasi geometrici. — Si prin esemplulu acest'a n'are de scopu Mântuitorulu alt'a cev'a, decât se ne puna inaintea ochiloru unu casu concretu, prin carele ni se infatiseza idei'a dragostei celei imbinate cu cea mai mare abnegare de sine. — Versu 42. „Celuice cere dela tine dà-i; si ér pre celu ce voiesce sè se imprumute cu tine, se nu-lu respingi.“ Dupa legea mosaica, pentru orice imprumutu, fie in bucate, fie in argintu, se puté luá camet'a numai dela straini, ér de la Israelteni érá oprita. (2. Moís. 22, 24. 3. Moís. 25, 37. 5. Moís. 23, 30.) Decí in versulu acest'a, frescu lucru, a cugetatu si Isus la unu imprumutu fara de camata. Asiadara Christosu cere dela ai sei, pre lângá desinteresarea si lapadarea de sine impreunata cu iubirea de pace, inca si liberalitate si promítudine.

Versu 43—45. La sfersitulu interpretării T. V. vorbesce Mântuitorulu despre cea mai frumósá flóre a crestiniismului, adeca despre iubirea vrasmasiului. In loculu dela 3. Moise 19, 18. se dice: „se iubesci pre de aprópele teu.“ Fariseii si carturarii intielegeau sub „de aprópele“ numai pre amici, si prin urmare faceau conclusiunea, ca pre neamici, pre dusmani e iertatu a-i urí. Fatia de acést'a esplicare dà Christosu porunc'a: „iubiti pre vrasimasii vostri, si ve rugati pentru cei ceive asupraescu.“ Adausulu: „binecuventati pre cei ce ve blastema, faceti bine celoru ce ve urascu, ce se afla si in traducerile románesci, e intercalatu dupa Luc'a 6, 27. si cele urm. — Asiadara si pre dusmanii si asupraitorii nostri suntemu datori a-i iubi, si iubirea acést'a trebuesce se-o si inactivamu prin rugaciunea pentru dñsii. Cáci adeverat'a dragoste contra dusimani, dupa cum o cere acést'a dela noi Mântuitorulu, nu consta numai din lepadarea si stírpirea a tóta ur'a si mâni'a fatia de dñsulu din inim'a nóstra, ci si din aceea, cá noi se-i dorimu tot binele si dupa putintia se cautamu a i-lu si procurá. — Versu 45. „Cá se fiti fii tatalui vostru, carele este in ceriu; cá elu sórele seu i-lu resare preste cei rei, si preste cei buni, si plóua preste cei drepti, si preste cei nedrepti.“ Prin urmare numai atuzci, când iubimu intr'adeveru pre dusimani nostri, ne aflamu cá crestini la culmea chiamării nóstre, si suntemu adevérati fii si imitatori a lui Ddieu, carele nu incetéza dilnicu a revarsá darurile si bunatatile sale asupra amiciloru si neamiciloru sei. Si preste cei nedrepti lasa Elu se lumineze lumin'a adevérului seu, si inimile loru voesce Elu se le móie cu plói'a gratiei sale. Senec'a dice: „Si deos imitatis, da et ingratis beneficia; nam et sceleratis sol oritur, et piratis patent maria.“

Versu 46—48. Cá de iubiti, pre cei ce ve iubescu, ce plata veti avé? Au nu si vamesii facu acést'a? — Si de salutati numai pre fratii vostri, ce faceti mai multu? Au nu si pagani facu acést'a? Cu multu mai inferióra decât dragostea fatia de dusimanul seu, la carea ajunge omulu numai prin lupta si abnegatiune, si a carei inactivare recuira intrég'a putere a vointiei nóstre morale, — e amórea naturala, in carea lucréza numai principiulu celu sensualu. A iubi pre cei ce ne iubescu, nu

e nici unu meritu. Nici nu e lucru mare, de a iubi pre cei ce sunt inruditi si de unu cugetu cu noi; pentrucá dupa o lege anumita, ce se observa in intrég'a natura, cele sinonime se atragu. Vamesii au fostu o clasa de ómeni fórte urgisiti, parte din caus'a cá cei mai multi dintre ei au fostu pagani, parte cá erau fórte lacomi si din alipire contra stapanii loru, cautau ei de a inielá si a luá in totdeun'a mai multu, decât se cuveni'a. La aceste a contribuitu si impregiurarea, cá Iudeii tienea chiar raspunderea dáriloru in sine la imperati pagani, si mai vertosu la cei romani, de unu lucru necuviinciosu. Pentru nedreptátile ce le comiteau, se considerau si puneau intru unu rendu cu talharii si cu ómenii cei mai depravati.

Versu 48. Finea si rezultatulu porunciloru premergetóre si totodata trecerea la prescriptele urmatóre le forméza indemnarea la perfectiune, si anume la perfectiunea cea mai deplina. „Fiti voi deseversiti, precum si parintele vostru celu din ceriuri e deseversitu.“ Voi e emfaticu, in opunere contra carturari si farisei, contra vamesi si pagani (versu 46.) Prin aceste cuvinte se esprima, celu mai inaltu principiu de morala crestina, si anume atât celu formalu cât si celu materialu. Cáci cuprinsulu si scopulu tuturoru porunciloru este, ca form'a originala a tot ce e bunu si perfectu, carea forma e in Ddieu si prin Christosu ni-s'a descoperitu si nóue, sè se intiparésca si in noi.

In T. V. se dice la 3 Moise 11, 44: „Fiti sánti, cá eu sánt sum.“ Dava din punctu de vedere alu T. V. referea Iudeulu cuvintele aceste la starea de a fi liberu de tóta necuratieni'a trupésca si teocratica, si nici de cum n'a pututu se aiba ele pentru densulu acelu intielesu, carele pentru noi crestinii; cáci abia nóue ni s'a aretatu prototipulu sántieniei in persón'a lui Christosu, si numai noi, prin grati'a, de carea ne-am facutu partasi in Christosu, suntem in stare, de a deveni intr'adeveru sánti si drepti inaintea lui Ddieu!

d) Despre prestatiunile cetatieniloru in imperati'a crestina a lui Ddieu. Cap 6, 1—18. In capulu premergatoriu dela vers 20. incóce, a combatutu Mântuitorulu invetiatur'a cea fatiarnica a Fariseiloru, si a aretatu care e adeverat'a ideia a porunciloru T. V., dupa spiritulu si tenórea lor; aici trece la infatisiarea adeveratei vieti religióse in ale ei trei manifestatiuni, milostenie, rugaciune, postu; in contrastu cu viati'a ipocrita a Fariseiloru.

Vers 1. „Luati aminte, se nu faceti dreptatea vóstra inaintea ómeniloru, cá se fiti vediuti de densii; cá ci de altmintrea nu veti avé plata de la parintele vostru celu din ceriuri.“ — Varianta: milostenie in locu de dreptate, ce se afla in textulu receptu a lui Elzevir, si de aici si in traducerea románésca, e a se considerá de o glosa falsa, imprumutata din versu 2. a acestui cap. — In versulu 20. din cap. premerg. a insemnatu cuventulu dreptate: conceptulu adevératu a spiritulu internu a legii T. V. aici inseamna elu modulu si chipulu adevératu, in carele are sè se esprime spiritulu internu alu legii, prin fapte bune. Tot ce lucréza crestinulu, se purcéda din umilintia, si se faca privindu elu necontentu la Ddieu; cáci numai atunci are lucrarea lui pretiu adevératu inaintea lui Ddieu. Fariseii inse faceau tóte, numai pentrucá se fie vediuti de ómeni, asiadara din vanitate, din egoismu. Dar unde egoismulu e isvorulu fapteloru celoru bune la aparentia, acolo nu póte fi vorba de meritu, prin urmare nici de o resplata in viati'a de apoi.

Versu 2. cuprinde in forma de consecintia (decí din textu) o aplicare a propusetiunii generale premergetóre, mai

antâiu la darea de elemosina: „Deci când faci milostenie, nu trimbitiá înaintea t'a, precum facu cei fatiarnici in adunari si pe uliti, spre a fi mariti de ómeni. A-deveru, dic voue, cá-si iau plat'a loru.“ — Cuventulu milostenie insamna „binefacere, indurare“ in genere, dar in specialu „elemosina“ ce o dam saraciloru. — „A trimbitiá“ e metaforicu, in locu de „a face ceva cu ostentatiune.“ — Sub „fatiarnici“ avem se intielegemu aici pre acei'a, cari facu binefaceri si voescu a aparé cá filantropi, numai din vanitate, din desiertaciune, si nu din binefacere si bunavointia sincera. Acesti'a si-au luat plat'a loru, intrucátu adeca au primitu dela ómeni onórea ce au dorit'o, carea a fost si scopulu binefacerii loru si astfelu nu mai au ce se mai astepte.

Versu 3 si 4. „Ér tu când faci milostenie, se nu scie stâng'a t'a, ce face drépt'a t'a, cá se fie milosteni'a t'a intr'ascunsu; si parintele teu, celu ce vede intr'ascunsu (adeca: carele scie, ce se face, ce se intempla intr'ascunsu), i-ti va resplati tie.“ Asiadara faptele indurarii nóstre nu numai se nu avem intentiunea, cá se fimu veduti si laudati de ómeni, ci se le facemu cât cu putintia ascundiendu-le chiar si din naintea nóstra. Noi se nu numeramu si punemu in stâng'a nóstra, aceea ce voesce drépt'a se deie; sau cu alte cuvinte: se facemu faptele nóstre de indurare cu o simplicitate copilarésca cá ceva, ce se intielege de sine, fara cá se mai reflectamu multu timpulu la acést'a. Cáci indata ce reflectamu, indata ce suntem in chiar cu aceea cá facemu unu faptu bunu, in acela momentu se si infurisiéza in noi vanitatea. Numai la unu atare faptu de caritate, carele i-lu facemu cât e cu putintia in ascunsu de catra ómeni si de catra noi insine, privesce cu placere ochiulu celu atóte — vedietoru a lui Ddieu, numai unu atare faptu se va resplati in diu'a judecátii.

In versu 5. si 6. se aplica propusetiunea generala diu versu 1. la rugaciune: „Si când ve rugati, se nu fiti ca fatiarnicii; cá iubescu in sinagóge sila unghiurile utililoru stând a se rugá, pentrucá cá se arate ómeniloru. A-deveru dicu voue, si iau plat'a loru. Er tu când te rogi, intra in camer'a t'a, si dupa ce ai inchisu usi'a t'a, róga-te parintelui teu carele e intr'ascunsu; si parintele teu, celu carele vede intr'ascunsu, i-ti va resplati tie.“ — Judeii se rugau indecomunu stându, intorcându-se cu fati'a catra templu; acésta forma esterna, favorisá fórté ostentatiunea. — Porunc'a ce ni-o dá aici Mântuitoriulu, de a ne rugá numai in camar'a nóstra, nu trebuesce a o urgiá verbalu; Isus prin acést'a nu desapróba orice rugaciune publica, nici participarea la cultulu publicu bisericescu, ci numai fatiari'a si ostentatiunea la rugaciunea publica „In cultulu publicu bisericescu comunitatea tuturoru e subiectulu, carele se presenta pre sine in si cu Christosu parintelui cerescu si se aduce pre sine insusi de sacrificiu. Aici n'are locu particularismulu, nici ostentatiunea; cáci aceste ar trebui se se considere de unu fariseismu, de o ipocrisie pecatósa. Acel'a inse, carele semte cá i-s'a impartesitu unu deosebítu haru, carele se vede in posesiunea unoru daruri minunate primite dela Ddieu, carele recunósce necesitatea interna a rugaciunii, acel'a se ascunde cu o adeverata umilintia, cáta e posibilu, din naintea ochiloru si vederiloru omezesci. Elu se retrage in singuritate, in camer'a inimei sale, unde numai ochii lui Ddieu vedu si cunoscu tóte.“ (Reischl.)

Versu 7. si 8. contienu unele prescripte relative la

rugaciune: „Er când ve rugati, nu bolbore-siti ca paganii; ca le pare cá intru multa vorb'a lor se vor audi. Deci se nu ve a-semenati loru; cáci scie tatalu vostru de ce aveti trebuintia, mai nainte de ce cereti voi dela densulu.“ Paganii credeau ca rugaciunea multa si lunga lucréza, si de aceea diceau flo-carindu (bolborosind) rugaciuni lungi, sau repetau, fara de a mai cugetá, tot un'a si aceea si rugaciune. Acum scrietoriulu pagánu Terentiu si-a facutu haz din acést'a. Deci in contra acestui modu de rugaciune, in contr'a vorbirei multe dara fara de tenóre si spiritulu, se dechiara aici Mântuitoriulu, si nu in contra rugaciunii facute cu stáruintia si lungi in genere. Elu insusi a petrecutu nopti intregi in rugaciune (Lu'c 6, 12.) Si cá temeiu, pentru de a nu ne rugá in chipulu si modulu paganiloru, ne aduce elu atotsciinti'a lui Ddieu. Nu pentru sine pretinde Ddieu rugaciunea nóstra, cáci elu scie si cunósce lipsele si necazurile nóstre, inainte de ce i-le impartesimu prin rugaciune; ci pentru noi insi-ne se ne rugamu. Prin consciinti'a slabiciunei nóstre proprii si a necesitátii unui ajutoru, prin increderea firma in Ddieu si prin dorintia fierbinte de a ne reuni cu elu — cari tóte sunt disusetiuni, din cari numai decát are se purcéda rugaciunea adeverata, si cari trebuie se o si insotiésca intot-déun'a — prin tóte aceste, ne facemu numai apti de a primi binele, pentru carele ne rugamu, intr'adeveru spre mântuirea nóstra. — Credinti'a desiarta pune temeiu ascultarii rugaciunei, nu in grati'a dumnediésca, ci in lucrarea s'a propria; ea crede, cá prin multe cuvinte va puté se stórca dela Ddieu ascultarea si implinirea rugii sale. — Necredinti'a deduce din atotsciinti'a lui Ddieu, pre carea inse n'o crede, cá rugaciunea e superflua, e unu lucru de nimic'a. Dara credinti'a adeverata si-intemeiéza rugaciunea se fierbinte chiar pre acésta atotsciintia gratiala a lui Ddieu. — Augustin dice: „Absit ab oratione multa locutio, sed non desit multa praecatio, si fervens perseverat intentio.“ Si éra si: „Multum loqui in precando est rem necessariam superfluis agere verbis; multum autem precari est ad eum, quem precamur, diuturna et pia cordis excitatione pulsare; nam plerumque hoc negotium plus gemitibus quam sermonibus agitur.“

(Va urmá)

D i v e r s e.

* *Nou coru de plugari* s'a infintiatu in comun'a nóstra bisericésca Giu'l'a-magiara. Acestu coru, sub conducerea maestrului seu, A chim Siu man, membru alu corului de plugari din Chiseteu face frumóse progrese, si in serbatorile santei inviiári va cántá sant'a liturgia in biseric'a nóstra din Giu'l'a. — Felicitámu atát pre infintiatorii acestui coru, cât si pre coristi!

* *Adunarea generala* a institutului de creditu si economii „Victoria“ din Aradu, intrunita Duminec'a trecuta a primitu in generalu si in specialu reportulu directiunei despre gessiunea afaceriloru institutului pre anulu 1888, — si in cele trei locuri vacante din directiune in contra propunerii freute de dlu actionariu Atanasiu Cimponeariu de a-se alege de membri dnii: Georgiu Dogariu, proprietariu, Dr. Lazar Petco, avocatulu, si Antoniu Caracioni, negutietoriu, — adunarea generala cu maioritate de voturi a alesu de membri in directiune pre dnii: Dr. Lazar Petco, avocatulu, Vasiliu Mangr'a si Romulu Ciorgariu, profesori la institutulu teologicu, ér in comitetulu de supraveghiare au alesu pre domnii: Ioanu Belesiu, Ignatiu Pap, Vasiliu Pap, Antoniu Caracioni si Georgiu Lazar.

* **Nenorocire pe Muresiu.** Duminic'a trecuta era Muresiulu in crescere repentina, cand o luntre incarcata cu petrii, plutindu dela Lalasintiu spre Arad se lovi in podulu dintre Lipov'a si Radn'a cu atâta putere, in cât luntrea se sparse la momentu si inecă sub sine pe doi luntrasi romani, pe când alti trei luntrasi scapara cá prin minune.

* **Cultur'a vermiloru de matase in Români'a.** Cetim in „Curierul Finant“: Primimu imbunătățirea scire, că pe domeniulu coronei Gherghiti'a din Prahov'a si Dobrovetiulu din Vaslui, s'au facutu mari plantatiuni de dudii. Prin acést'a administrati'a domeniului coronei voesce se dea o impulsione pentru crescerea gândaciloru de matase si pentru a ridică acésta industrie érasu la trépt'a de inflorire, in care se află odinioara.

Pentru a popularisá si mai bine lucrarea, dlu Ioan Kalinderu va publicá septemân'a viitoare o brosiura scrisa intr'o limba si forma populara, care va fi respândita in toate cercurile din tíera.

In acést'a privinti'a dlu Kalinderu nu face decât se execută vointi'a suveranului, care e fórte dispusu a vedé cultur'a gândaciloru de matase, recapatându-si in Români'a vechea reputatiune.

* **Consemnarea** ofertelor benevole incurse pe sém'a „*Alumneelorlu din Aradu si Timisiór'a*“ din tractulu protopresviteralulu alu Belintiului, pentru Alumneulu din Aradu: Belintiu 60 cr. Chiseteu 50 cr. Budintiu 20 cr. Ictar 50 cr. Topolovetiu 40 cr. Siusianovetiu 17 cr. Brestovatiu 20 cr. Teesiu 24 cr. Chechesiu 10 cr. Vizma 25 cr. Gruin 40 cr. Costeiu 1 fl. 08 cr. Zsabar 30 cr. Ohabaforgaciulu 40 cr. Ficatariu 20 cr. Dragoiesci 30 cr. Balintiu 25 cr. Cutina 20 cr. Leucusiesci 30 cr. Monostor 60 cr. Bunea 20 cr. Paniova 11 cr. Babsia 40 cr. Tadimac 50 cr. Barra 25 cr. Radmanesci 25 cr. Cladova 20. — Sum'a 9 fl. 10 cr. pentru Alumneulu din Timisiór'a: Belintiu 61 cr. Chiseteu 50 cr. Budintiu 20 cr. Ictar 50 cr. Corulu voculu din Ictar 1 fl. Siusianovetiu 21 cr. Brestovatiu 20 cr. Teesiu 20 cr. Chechesiu 10 cr. Vizma 25 cr. Gruin 40 cr. Costeiu 1 fl. 12 cr. Zabar 30 cr. Ohabaforgaciulu 40 cr. Ficatariu 30 cr. Dragoiesci 30 cr. Balintiu 25 cr. Cutina 20 cr. Leucusiesci 30 cr. Monostor 62 cr. Bun'a 30 cr. Remetea lunca 80 cr. Paniova 11 cr. Babsia 40 cr. Barra 25 cr. Radmanesci 50 cr. Cladova 20 cr. Jersnic 1 fl. Dela Georgiu Cretionescu, protopresviteru in Belintiu tacs'a de membru ordinaru pe 1889. 5 fl. Sum'a: 16 fl. 52 cr. Belintiu 16/28 Martiu 1889. Georgiu Cretionescu, prott.

* **Piat'a Aradului** din Vinerea trecuta: Grâu de celu mai greu 6.70 fl. ér acelu amestecat 6.50 fl. — Secara 5.30 fl. — Orzulu s'a vndutu cu 5.50 fl. — Ovesulu 5. — fl. — Cucuruzulu 4.30 fl. — Mazerea — fl. — Fasolea — fl. — Lintea 24 fl. — Cartofii 4 fl. per 100 chgr.

Carnea de vita chil'a 52 cr, cea de vitielu chgr. 80 cr, cea de porcu 52, cea de oie 32 cr, unsorea chil'a 80 cr, ér clis'a per chil'a 70 cr. v. a.

CONCURSE.

Pentru deplinirea parochiei vacante de cl. III-a din comun'a Alparea, protopresviteratululu Oradii-mari, se escrie concursu, cu terminu de alegere pe 16/28. Aprilie a. c.

Emolumintele impreunate cu acést'a parochie sunt: 1) Casa parochiala cu gradina si supraedificate pretiuita 80 fl. 2) Birulu câte un'a mesura de bucate ori câte 1 fl. dela 110 case 110 fl. 3) Pamentu aratoriu si fenatiu 23

jugere estravilanu si 1 intravilanu de 1 juger", pretiuite in 170 fl. 4) Venitele stolare computate dupa calculu mediulu aloru 5 ani din urma 100 fl. de totu 460 fl.

Contributiunea erariala dupa pamentulu parochialulu va solvi alengendulu preottu.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia sunt avisati a si asterne recursele adjurtate cu documintnele recerute, subsemnatului protopresviteru in Oradea-mare (N-Várad, N. Magyar utca 22. sz.) pana in 13/25. Aprilie a. c. avendu pana la alegere a-se presentá in s. biserică, spre a-si aretá desteritatea in cele rituale.

Alparea, 9/21. Martiu, 1889.

Comitetulu parochialulu.

In contielegere cu: TOMA PACALA, m. p., protopresv.

—□—

Pentru definitiv'a deplinire a postulu invetiatorescu dela scól'a I-a gr.-or. rom. din Borosineu, dieces'a, si coltul Aradului, cu termin de alegere pre 2/14 Aprilie a. c.

Emolumintele anuali sunt: 1.) In bani gat'a 300 fl. 2.) Pentru comferintiele invetiatoresci 10 fl. 3.) Pentru scripturistia scolară 6 fl. 4.) 10 or. lemne din cari se va incaldi si scól'a. 5.) Cuartiru in natura, pentru curatortatulu scolei se ingrijeace comun'a.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a documintá că posedu testimoniulu preparandialulu, de cualificatiune si esamen din limb'a magiara, precum si testimoniulu despre aceea, că au absolvatu classe gimnasiali.

Recursele astfelu instruite si adresate comitetului parochialulu sunt a-se trimite subscribulu inspectoru scolaru pana la 30. Martiu a. c. st. v. in Borosineu (Borosjenő) avend recurrentii pana la terminulu indicatu a-se presentá in biseric'a din locu, pentru a-si aretá desteritatea in cantarile bisericesci, si tipicu.

Borosineu, 5. Martiu 1889.

Comitetulu parochialulu

In contielegere cu mine: JOAN CORNEA, insp. scolarulu.

—□—

Pentru deplinirea parochiei vacante de cl. III. din Banesci cu fili'a Cristesci, protopresviteratululu Halmagiului se escrie concursu cu terminulu de alegere de 30 zile dela I-a publicare.

Doritorii de a ocupá acést'a parochie sunt avisati, — recursele provédute cu tóte documintele recerute si adresate comitetului parochialulu — a le trimite oficiulu protopresviteralulu in Halmagiu pana la 9. Aprilie a. c. st. v.

Comitetulu parochialulu.

In contielegere cu mine: IOANU GROZ'A, m. p. protop.

Licitatiune minuenda.

Ce se va tiené in 11/23 Aprilie a. c. la 9 óra a. m. in localitatea scól'e din comun'a Ecic'a romana pentru reperarea din afara a bisericai gr.-or. romane. — Pretiulu de esclamaré pentru repararea acoperisului de pe turnu e de 300 fl. Iara pentru repararea zidului bisericai si a turnului e de 400 fl.

Licitantiulu din pretiulu de esclamaré au se depuna inainte de licitatiune cá vadiu 10% in bani gat'a.

Celalalte conditiuni de licitatie se potu vedé la oficiulu parochialulu din locu.

Ecic'a-romana, la 13. Martiu 1889.

Nicolau Magda, m. p.

parochu si presied. com. parochialulu.

—□—